

Metodická příručka aktivity 7
Dobrovolnictví
Projekt CZ.1.07/3.1.00/37.0204
„Další vzdělávání občanů Liberecka“

Metodická příručka **Aktivity 7**

Dobrovolnictví

I. ÚVOD

Popis projektu

Projekt vznikl na základě zkušeností konzultantů Občanské poradny a jeho obsah vychází ze statistických údajů o množství a oblastech řešených problémů klientů. Jeho cílem je zvýšit kvalitu občanských kompetencí a finanční gramotnost obyvatel Liberecka a Jablonecka jejich aktivním sebezvděláváním. Struktura a obsah vzdělávacího programu je přímo závislá na definování výstupů k řešení negativních životních situací, s cílem osvojit pozitivní postoj ke změně.

Vzdělávání probíhá inovativními metodami. Základním informačním zdrojem je písemný materiál (počítačová prezentace), jehož obsahem je výklad vybraných témat, doplněný interaktivními prvky, které mají posluchače motivovat k zamyšlení nad prezentovanou tematikou, např. formou testu, vypracováním úkolu, praktické ukázky, nácvik jednání. Dále je využíváno motivačního vyprávění, jsou uváděny modelové příklady. Lektor je odborníkem na danou tematiku, schopný reagovat na dotazy posluchačů, stává se moderátorem hledání řešení problému samotnými posluchači, kteří si touto formou fixují získané informace.

Evaluační proces jednotlivých aktivit vzdělávání probíhá na základě hodnocení seminářů posluchači metodou semaforu.

Cíl metodiky

Cílem metodiky je popsat charakter, průběh a zajištění jednotlivých dílčích témat klíčové aktivity č. 7 „Dobrovolnictví“ se záměrem zajistit udržitelnost projektové aktivity tak, aby bylo možné v budoucnu připravit a realizovat diskuse zaměřené na tuto problematiku, a tím multiplikovat výstupy této aktivity.

Popis uplatnění metodiky

Vzhledem k charakteru tématu klíčové aktivity je zřejmé, že obsah aktivity zůstává v platnosti i po ukončení celého projektu a potřeba diskutovat s veřejností na toto téma bude žádoucí i v budoucnu. Tato metodika by se tak měla stát základním východiskem pro realizaci takových diskuzí vymezených klíčovou aktivitou.

Při diskuzích v této aktivitě se mohou občané dozvědět o možnostech dobrovolnické práce, seznámit se se zkušenostmi dobrovolníků i organizací, které dobrovolnickou práci realizují. Mohou poznat jiné občany, kteří se o dobrovolnictví také zajímají, zjistit které organizace v okolí dobrovolníky potřebují.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Témata

- Dobrovolnictví – alternativa pro angažovanost

II. METODIKA PŘÍPRAVY DISKUZÍ

Důvod výběru tématu „Dobrovolnictví – alternativa pro angažovanost“

Při setkáních s občany, také při různých setkáních na různých akcích jiných organizací – se objevovaly dotazy na možnost dobrovolnické práce. V Libereckém regionu jsou organizace, které zaměstnávají dobrovolníky, ale není zde organizace, která by dobrovolnictví v regionu zastřežovala. Proto jsme se rozhodli veřejnost seznámit s dobrovolnictvím alespoň prostřednictvím diskuzí a nabídkou kurzu pro dobrovolníky.

Cílová skupina

Občané Liberecka a Jablonecka ve věku od 18 do 64 let, kteří žijí v Libereckém regionu.

Má-li být naplněn cíl aktivity, je třeba, aby skupina účastníků diskuzí byla motivována k účasti. Z tohoto důvodu je vhodné se zaměřit na občany jako takové a pokusit se pojmout širokou oblast veřejnosti.

Publicita

Publicita této klíčové aktivity by měla být zajištěna rozličnými formami s ambicí oslovit co nejširší plénum cílové skupiny. Při zajištění publicity této klíčové aktivity se osvědčily následující formy:

- veřejné sdělovací prostředky lokálního charakteru (regionální rozhlasové stanice apod.)
- výlep propagačních materiálů - pozvánek na veřejně dostupných místech (např. v dopravních prostředcích, školách, soudech, městských úřadech, knihovně, informačních střediscích úřadu práce, ordinacích lékařů, domech s pečovatelskou službou, centrech pro seniory, centrech pro matky s dětmi, stacionářích...)
- mailové pozvánky, případně telefonické či osobní pozvání na základě kontaktů databáze účastníků předešlých akcí
- distribuce tištěných letáků a brožur (např. v budovách ÚP, domovech pro seniory, školách apod.)

Obsah aktivity

Klíčová aktivita je složena z diskuzního semináře a kurzu určeného pro dobrovolníky :

Téma diskuzního semináře - **Dobrovolnictví jako alternativa angažovanosti**

Téma kurzu – **Zvládání obtížných komunikačních situací**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

III. REALIZACE DISKUZNÍHO SEMINÁŘE

Jak realizovat diskuzní seminář

Před seminářem:

Stanovení termínu a místa konání (maximálně vyjít vstříc časovým možnostem účastníků, přizpůsobit čas a místo konání cílové skupině)

Zajištění místa konání (rezervace místnosti, uspořádání stolů a židlí, věšáky)

Zajištění moderátora – je vhodné najít moderátora se zkušenostmi z veřejných debat, je často potřeba účastníky usměrňovat, limitovat délku projevu apod.

Zajištění diskutujících – je dobré kontaktovat organizace, které využívají dobrovolnické práce, dobrovolníky, kteří se mohou podělit o své zkušenosti

Zajištění vybavení prostoru (příprava technického vybavení: dataprojektor, počítač, vlaječky...)

Propagace diskuze a distribuce pozvánek na diskuze

Příprava prezenční listiny, označení místa konání (šipky, směrovky)

Příprava evaluačního formuláře (metodou semaforu)

Zajištění materiálu k semináři (informační brožury, poznámkové bloky, psací potřeby pro účastníky, propagační materiály k projektu)

Zajištění občerstvení účastníků (čaj, káva, minerálka, cukr, sušenky, chlebíčky), hrnky, sklenice, lžičky apod.

Na semináři

Podepsání prezenčních listin

Podepsání dohody s moderátorem

Distribuce doprovodných materiálů

Distribuce občerstvení

Zajištění vyplnění evaluačních dotazníků

Zajištění fotodokumentace

Průběh diskuzního semináře - časová dotace 100 minut

- Představení moderátora, seznámení účastníků s tématem, seznámení s účastníky diskuze - 5 min
- Prezentace tématu – seznámení se zákonem o dobrovolnictví a souvisejícími právními úpravami, možnostmi v regionu – 25 min
- Krátká přestávka – občerstvení, - 10 min
- Diskuse účastníků – nejprve seznámí ostatní se svými příspěvky pozvaní diskutující, potom již probíhá moderovaná diskuse všech účastníků – 60 min
- Závěr semináře – vyplnění zpětné vazby formou semaforu (viz příloha), nabídka dalších seminářů, připomenutí vyplnění prezenční listiny, poděkování za účast. – 5 min

Témata kurzu pro dobrovolníky

Při přípravě kurzu pro dobrovolníky jsme vycházeli z již realizovaných kurzů určených převážně dobrovolníkům v sociálních službách. Kurz byl vzhledem k obtížnosti témat a jejich množství rozdělen do dvou dnů.

V tomto kurzu se školila tato témata :

- Práce s emocemi – pláč, úzkost, agrese
- Nejčastější problematické chování

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Obtížný klienti z pohledu psychodiagnostiky
- Specifické postupy při komunikaci s obtížnými klienty
- Práce s nespolupracujícími klienty
- Psychohygiena při práci s obtížnými klienty
- Kasuistiky obtížných komunikačních situací

Po semináři

Úklid

Vyhodnocení evaluačních dotazníků – zapracování připomínek do dalšího semináře

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

IV. PŘÍLOHY

Příloha 1 – prezentace

Příloha 2 – evaluační dotazník - semafor

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha č.1 – Prezentace

Dobrovolnictví jako alternativa angažovanosti

Děkujeme všem v rámci projektu „Další vzdělávání občanů Liberecka“

Proč být dobrovolník

Motivace k dobrovolné práci je jedinečná – každý má svoje důvody a často (mnohdy):

- **Aktivismus** – dobrovolník chce být užitečný ostatním
- **Kvalita života** – pomáháním ostatním zlepšuje svůj život, získává tím čas pro ostatní
- **Zpětný zisk** – mnoha lidí má z dobrovolnické práce nějaký, i když nefinanční zisk
- **Smysl služby** – práce v komunitě je pro mnohé zodpovědností, kterou přináší občanský život
- **Náboženské přesvědčení** – mnohá náboženství vnímá službu ostatním jako duchovní povinnost, prostředek k povýšení ducha
- **Profesionální zkušenost** – díky dobrovolnické práci lze získat zkušenosti využitelné v dalším profesním životě
- **Společenské důvody** – dobrovolnictví je způsob, jak poznat nové lidi, získat přátele.

Jak dobrovolnictví funguje

Kdo se dobrovolnicku účastní

- **Osoba, která je dobrovolníkem**
- **Vysílající organizace**
Tato organizace zastupuje dobrovolníka jak vůči státu, tak vůči organizaci příjemci. Její role je významná zejména v případě mezinárodního dobrovolnictví.
- **Přijímající organizace**
Organizace využívající dobrovolnickou službu.

Většina nestrávkových organizací v ČR, zabývajících se dobrovolnictvím – včetně mezinárodních dobrovolnických projektů, existuje jako vysílající i přijímající organizace zároveň. Mezi nejvýznamnější patří **ISEI – studium dobrovolnické aktivity** a **HEBIA**.

Právní rámec dobrovolnictví v ČR

Dobrovolnictví má zatím šest zákonů o dobrovolnické službě (198/2002SB, i z roku 2002, Smyslem zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě je vytvořit co nejlépejší podmínky pro dobrovolnické aktivity v České republice. Diskutujeme řadu otázek ubedovatelné Ministerstvem vnitra, v oblasti dobrovolnické služby

Dobrovolnictví v sociálních službách popisuje také zákon č. 308/2006 Sb., o sociálních službách – zde jsou popsány činnosti, které se s nimi nemusí být ztížen o dobrovolnické službě – tedy nejsou obsaženy v MvČ jako dobrovolnické programy

Další právní předpisy – činnosti členů jednotky stáru (dobrovolných hasičů obce) **zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů**, činnosti osob organizovaných v Československém červeném kříži **zákon č. 124/1992 Sb., o ochraně znova a znovu Červeného kříže a o Česko-slovenském červeném kříži, ve znění pozdějších předpisů**, činnosti dobrovolných pracovníků pečovatelské služby **vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení**.

Kdo je dobrovolník

Fyzická osoba, starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky nebo starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby v zahraničí. Na základě svých vlastností, znalostí a dovedností se svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu bez odměny.

Jaké výhedy poskytuje zákon dobrovolníkovi

- dobrovolník v dobrovolné organizaci má zrušené zaručené pojištění
- je pojištěn proti škodám na zdraví a na majetku, které vzniknou jeho osobně
- je pojištěn proti škodám na zdraví a na majetku, které by mohl neúmyslně způsobit dalším osobám
- může mít hrazeno důchodové pojištění stanovem z mimádního výměrového zákona a může mu být účtem hrazeno požitné, veřejného zdravotního pojištění po dobu výkonu dobrovolnické služby pokud jeho činnost přechází v průměru 20 hodin v kalendářním týdnu
- v případě, že je dobrovolník nezaměstnaný a výkonem dobrovolnické služby, která v průměru přesáhne 20 hodin v kalendářním týdnu a je evidován v úřadu práce, započítá se mu pro účely hmotného zabezpečení za dobu předchozího zaměstnání doba výkonu dobrovolnické služby
- má mimádní náhradu nákladů s výkonem dobrovolnické činnosti
- vysílající organizace mu může hradit dopravu, ubytování, stravování, kápní
- má nárok na poskytnutí kvalitní přípravy k výkonu dobrovolnické činnosti
- má nárok na poskytnutí pracovních prostředků a ochranných pomůcek

Omezení vyplývající ze zákona o dobrovolnické službě

- Je-li dobrovolník v pracovním právním vztahu, smluvním poměru, členkém poměru nebo je-li žákem nebo studentem, musí vykonávat dobrovolnickou službu mimo tyto své povinnosti
- dobrovolník nemůže vykonávat dobrovolnictví v rámci podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti
- dobrovolník nemůže být k přijímající organizaci v pracovním právním vztahu a členkém nebo smluvním poměru

Povinnosti dobrovolníka

- dodržovat zákon, o dobrovolnické službě a podmínky výkonu dobrovolnické činnosti dohodnuté s vysílající organizací ve smlouvě
- účastnovat přípravu k dobrovolnické činnosti
- předložit zdravotní a jiné doklady (např. výpis z rejstříku trestů, doklady o vzdělání) podle požadavků vysílající organizace a povahy dobrovolnické služby

Vysílající organizace

Podle zákona se mohou být následující typy organizací:

- občanská sdružení
- občanské prospěšné společnosti
- církevní nebo náboženské společnosti
- právnické osoby církevní nebo náboženské společnosti

2011 - rok dobrovolnosti

Povinnosti vysílající organizace

- uzavřít s dobrovolníkem smlouvu
- poskytnout dobrovolníkovi nebo školu, které dobrovolník nečinně sleduje
- zajistit pro dobrovolníka vykonávanou dobrovolnickou službu nebo mít vhodné podmínky ládné a zdravotně neudržované údržbové
- zajistit zdravotnickou přípravu k výkonu dobrovolnické služby
- přijmout opatření k zamezení a předcházení rizikům, která by mohla ohrozit život nebo zdraví dobrovolníka
- u dobrovolníků mladších 18 let si vyžádat písemný souhlas zákonného zástupce dobrovolníka
- upravit nové zacházení se všemi zájemci o dobrovolnickou službu
- uzavřít smlouvu o podmínkách výkonu dobrovolnické služby
- upravit nové zacházení se všemi zájemci o dobrovolnickou službu
- uzavřít smlouvu o podmínkách výkonu dobrovolnické služby o vzájemných vztazích příjemců organizací

Přijímající organizace

Přijímající organizací může být kdokoli, kdo je schopen uzavřít smlouvu s vysílající organizací a dodržovat podmínky této smlouvy.

Na místě přijímajících organizací tedy nemusí stát pouze nestátní neziskové organizace, ale i státní orgány, organizační složky státu a orgány a organizační složky územních samosprávných celků. Na místě přijímající organizace může být i fyzická osoba.

Povinnosti přijímající organizace

- povinnost uzavřít písemnou smlouvu s vysílající organizací
- možnost vymezit v této smlouvě podmínky pro průběh dobrovolnické služby v souladu s potřebami příjemce služby

Formy dobrovolnické práce

- může být krátkodobá nebo dlouhodobá
- Dlouhodobá je vykonávána po dobu delší než 3 měsíce bez ohledu na počet hodin v kalendářním týdnu.
- Krátkodobá – např. workcamp, jednodenní brigáda.

Smlouvy

Vysílající organizace uzavírají dobrovolníky smlouvy o výkonu dlouhodobé nebo krátkodobé dobrovolnické služby.

V případě krátkodobé dobrovolnické služby mohou být smlouvy i ústní, smlouvy upravují vzájemné vztahy vysílající organizace a dobrovolníka.

Jak se stát dobrovolníkem

- Najdu si práci, která mě zajímá, kam chci věnovat svůj čas
- Najdu organizaci, která bude vysílat nebo přijímat dobrovolníky
- Kontaktuji vybranou organizaci
- Zjistím, zda splňuji jejich podmínky pro dobrovolnickou práci, případně je splním
- Stanu se dobrovolníkem (podepíšu smlouvu, pečlivě se seznámím s podmínkami, povinnostmi mými organizace, pro kterou budu pracovat)

Organizace v Liberci

- <http://www.dobrovolniky.cz/dobrovolnicke-sluzby> - Dům seniorů Romškov
- <http://www.kahobana.cz/> - Komunitní úředisko kontakt
- <http://cmelek.cz/> - Čmelák, společnost přátel přírody
- <http://t-cs.net/zabav-pra-ra-dobrovolnici/> - "D" občanské sdružení
- http://www.nemlo.cz/web/index.php?menuF1_44 - Dobromysl - dobrovolnické centrum KNL
- <http://dobrovolnivybc.cz/> - databáze organizací v Liberci

Kde hledat informace

<http://database.dobrovolniky.cz/> - databáze dobrovolnických organizací v celé ČR

<http://www.beesda.cz/> - přehled také zahraničních dobrovolnických pobytů, workcampů jak u nás, tak v zahraničí

<http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-50033.aspx?lang=cs&id=971453&id=971453> - Informace na portálu Ministerstva vnitra

<http://dobrovolnivybc.cz/> - dobrovolnický příjma v Liberci

Příloha č.2 – ukázka evaluačního dotazníku – semafor

Tento způsob hodnocení semináře je pro účastníky „nový“ a rychlejší - označí jednoduchým způsobem svou spokojenost se seminářem (nalepením kolečka, čárkou), případně doplní připomínky.

Projekt č. CZ.1.07./31.00/37.0204
Další vzdělávání občanů Liberecka

HODNOCENÍ PŘEDNÁŠKY/SEMINÁŘE

Dobrovolnictví jako alternativa a angažovanost

Aktivita 7 Alternativa pro angažovanost

dne: 25.3.2013

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V. ZDROJE

Uvedené přílohy (včetně všech dalších k uvedené aktivitě) najdete v elektronické podobě na stránkách projektu :

<http://vzdelavani-obcanu.cz/dobrovolnictvi.html>

dokumenty ke stažení najdete u jednotlivých témat, případně na záložce ke stažení.

VI. AUTOŘI

Realizační tým projektu Další vzdělávání občanů Liberecka.

Vyrobeno 2013

v rámci projektu „Další vzdělávání občanů“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ